Sake24

Vrydag 10 Julie 2009

Internet-adres: www.sake24.com
e-pos-adres: sake@sake24.com
☎ Johannesburg: 011 713 5000
☎ Pretoria: 012 424 6000
☎ Kaapstad: 021 406 2121
☎ Port Elizabeth: 041 503 6111
☎ Bloemfontein: 051 404 7600

VERSO®
Defining excellence

Verwag u MEER?

Skakel ons vir onafhanklike mediese fonds advies!

'n Goedgekeurde Finansiële Diensverskaffer

Honderde nuwe swart boere dalk hul plase kwyt 11

Vervaardiging wys tekens van herstel 11

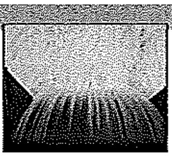

Waterskaarste in Suider-Afrika het konflikpotensiaal 13

LA-tesourier rou ook oor Jackson

Los Angeles. – Dié stad het $1,4 miljoen bestee aan die roudiens van Michael Jackson.

Volgens die polisiedepartement is die geld gebruik vir sekuriteit, verkeersbeheer en ander dienste. Dit sluit in $1,1 miljoen se oortydbetaling vir 4 173 lede wat veiligheidsdienste gelewer het by die Forest Lawn-begraafplaas en ander gebiede wat aanhangers en media gelok het.

Die res is bestee aan verkeersbeheer, skoonmaak- en ander koste verwant aan die diens wat deur meer as 17 000 aanhangers bygewoon is.

Los Angeles, wat skuld van wat $500 miljoen het, het onder meer 'n webwerf op die been gebring om aanhangers te vra vir belastingaftrekbare skenkings. Aanhangers het al $17 000 bygedra, maar die webwerf het so baie treffslae gekry dat die bedieners verskele kere gevries het, sê mnr. Matt Szabo, woordvoerder van die burgemeester. – **Sapa-AP**

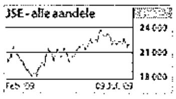

Indekse

Alle aandele	21 157,84	0,65%	
Top-40	19 853,64	0,59%	
Finansieel	6 256,71	0,58%	
Hulpbronne	38 781,32	0,75%	
Nywerhede	17 805,58	0,43%	
Goud	2 239,89	-0,54%	

Kommoditeite

Goud (R/kg)	239 709	-0,16%	
Goud ($/ons)	915,50	0,57%	
Platinum ($)	1 139,50	0,77%	
Platts Brent	61,02	1,14%	

Wisselkoerse

Rand/$	8,11	-0,98%	
Rand/Pond	13,25	0,51%	
Rand/Euro	11,40	0,44%	
Jen/$	93,08	0,02%	

Brandstofpryse

	95 Loodvry	0,05%S	0,005%S
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	R6,72	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]

Metale

Pryse op die Londense metaalbeurs

($/ton)	Koop	Verkoop
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

Sluiting van wêreldmarkte

	Indeks	Beweging	%
[illegible]	[illegible]	12,75	[illegible]
[illegible]	[illegible]	4,95	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	4,5	[illegible]

Vandag se vraag

Wat dink jy van die regering se uitsprake oor Anglo American se voorsitter?

1. Hy moet sy neus uit die private sektor se sake hou.
2. Anglo is nie meer 'n SA maatskappy nie.
3. Cyril Ramaphosa is 'n goeie keuse.

Stem op *Sake24* se webwerf, www.sake24.com.

Gister se vraag

Dink jy vakbonde buit 2010 uit?

1. Dis die ideale geleentheid 9%
2. Hulle staak in elk geval elke jaar. 7%
3. Hulle moet bly wees hulle hét werk. 84%

Doeane-unie op genade

'Lesotho kan oornag ineenstort as handelsbond ontbind' – kenner

Jana Marais, Johannesburg

Die voortbestaan van die Suider-Afrikaanse Doeane-unie (Sadu), wat van lewensbelang vir die ekonomiese oorlewing van buurlande soos Lesotho is, word opnuut betwyfel nadat 'n vergadering hieroor glo vir 'n tweede keer uitgestel gaan word omdat lidlande nie op 'n agenda kan ooreenkom nie.

Die vergadering is oorspronklik vir 8 tot 10 Julie in Windhoek beplan, maar 'n woordvoerder by Sadu se hoofkantoor in Namibië het bevestig dat dit voorlopig tot volgende week uitgestel is.

"Ons wag nou eers om te sien wie beskikbaar is om dit by te woon en sal môre (vandag) eers kan bevestig (of dit wel sal voortgaan)," het sy gesê.

Die bykans eeu-oue Sadu se toekoms is in die weegskaal nadat drie lidlande, Botswana, Lesotho en Swaziland (BLS), in Junie 'n tussentydse ekonomiese samewerkingsooreenkoms (EPA) met die Europese Unie (EU) gesluit het, sonder die goedkeuring van Suid-Afrika en Namibië, die ander lede.

Ingevolge Sadu-reëls mag ooreenkomste nie gesluit word sonder die toestemming van die ander lede nie. As dit wel gebeur, kan die unie ontbind word. Lede mag ook eensydig besluit om hulle te onttrek aan Sadu deur slegs 'n paar maande kennis te gee.

Sadu is van kardinale belang vir veral Lesotho en Swaziland, vir wie die doeane-inkomste, wat grotendeels van Suid-Afrika oorgedra word, vir tot 70% van hul staatsinkomste sorg.

"As Sadu-betalings oornag moet opdroog, sal Lesotho ineenstort," sê mnr. Peter Draper, handelsbeleidkenner by die Suid-Afrikaanse Instituut vir Internasionale Aangeleenthede (SAIIA).

'n Amptenaar wat ten nouste by Lesotho se EPA-onderhandelinge betrokke is, wou nie kommentaar lewer op hoekom die land besluit het om die EPA te onderteken sonder Sadu-ondersteuning nie.

"Dit is baie omstrede en 'n mens is huiwerig om daaroor te praat. Dit is 'n baie sensitiewe stadium en ek wil nie graag kommentaar lewer nie," het hy aan *Sake24* gesê.

Navrae aan onderhandelaars by die departemente van handel en nywerheid in Swaziland, Botswana en Suid-Afrika is nie teen druktyd beantwoord nie.

Benewens die "sleutelkwessie" – die toekoms van Sadu – wat bespreek moet word, moet daar ook 'n oplossing gevind word vir die verskil in invoertariewe op sowat 50 produkte wat nou vir verskillende lidlande geld.

Daar moet byvoorbeeld seker gemaak word klereprodukte wat van die EU na Botswana, waar invoertariewe nou laer as in Suid-Afrika is, uitgevoer word, nie teen dié laer tariewe in Suid-Afrika beland nie.

Die bedreiging wat die EPA's vir Suid-Afrika se klere- en tekstielbedryf inhou, is een van die belangrikste redes hoekom Suid-Afrika dit nie steun nie.

Vir die BLS-lande bied die EPA's kwota- en tariefvrye toegang tot die EU vir uitvoer van beesvleis, suiker, tekstiel en klere. Dié marktoegang sal egter nie voldoende wees om op te maak vir 'n verlies aan Sadu-inkomste nie.

"Uiteindelik het dié lande (BLS) die meeste om te verloor. Daar is nie enige wenners in 'n scenario waar Sadu ontbind nie," sê Draper.

Weens die invloed wat dit op lande in die streek sal hê en die oorspoel-effek op Suid-Afrika, lyk dit onwaarskynlik dat Suid-Afrika sal aandring op die ontbinding van Sadu, sê mnr. Paul Kruger, navorser by Tralac.

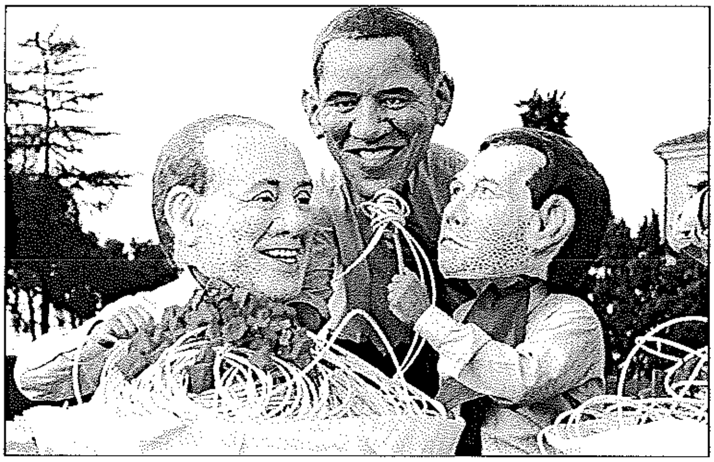

Betogers dra maskers van die leiers van die G8-lande tydens 'n betoging in Rome se Piazza San Giovanni. Die Withuis se hoofwoordvoerder, mnr. Robert Gibbs, het gister gesê die dollar sal die wêreld se reserwe-geldeenheid bly, al het van die ontwikkelende lande wat die G8-beraad in Italië bywoon, gevra dat 'n ander geldeenheid dalk oorweeg word. Van links is die maskers wat lyk soos die Italiaanse premier, Silvio Berlusconi, die Amerikaanse president, Barack Obama, en die Russiese president, Dmitri Medwedef. Foto: FABIO CAMPANA, EPA

Kredietrekords by die derduisende swakker

Nellie Brand-Jonker, Kaapstad

Meer mense as in 'n stampvol Ellispark raak elke maand agter met hul skuld.

Die Nasionale Kredietreguleerder (NKR) se jongste inligting toon dat 870 000 mense 'n verswakte kredietrekord in die jaar tot einde Maart gekry het. Dit is gemiddeld meer as 70 000 mense wat maandeliks 'n verswakte kredietrekord kry.

Iemand kry 'n verswakte kredietrekord as hy of sy vir drie maande nie 'n rekening betaal het nie of indien 'n ongunstige klassifikasie of hofbevel teen die persoon se naam uitgereik is.

'n Mens word geswartlys as 'n hofbevel teen hom of haar uitgereik word. In die jaar tot einde Maart is 220 000 mense geswartlys. Dit bring die totale aantal verbruikers wat geswartlys is op 2,27 miljoen te staan.

Teen einde Maart was daar altesame 7,46 miljoen verbruikers met 'n verswakte kredietrekord – 13% meer as 'n jaar gelede.

Die NKR sê in 'n nuwe verslag dié inligting toon dat die druk op verbruikers toeneem weens hul skuldlas.

'n Ekonoom van Econometrix sê dit is nie verbasend dat verbruikers steeds onder groot druk is weens skuld nie omdat hul besteebare inkomste weggevreet word deur die hoë inflasie. Hy sê onlangse werkverliese weens die resessie beïnvloed ook kredietverbruikers se vermoë om hul verpligtinge na te kom.

Die inligting wat einde Maart van die kredietburo's bekom is, toon dat byna 500 000 meer mense nou krediet gebruik as 'n jaar gelede. Dit bring die totale getal kredietverbruikers in die land op 17,6 miljoen te staan.

Die persentasie van dié mense met 'n verswakte kredietrekord is 42%, heelwat hoër as die 38% 'n jaar gelede. Die persentasie mense met 'n rekening wat drie maande of meer agterstallig is, het van 14% tot 15% toegeneem; ongunstige klassifikasies het van amper 13% tot 14% gestyg en hofbevele het van 11% tot amper 13% gestyg.

Einde Maart was daar 60,5 miljoen kredietrekeninge – effens laer as die vorige kwartaal tot einde Desember. Dit word toegeskryf aan die daling in kredietverlening weens die huidige ekonomiese toestande.

Amper 'n kwart van dié rekeninge is geklassifiseer as drie maande agterstallig.

Die persentasie rekeninge wat nog gereeld betaal word, neem ook af.

Regering het kortlys vir Anglo top-pos

Jan de Lange, Johannesburg

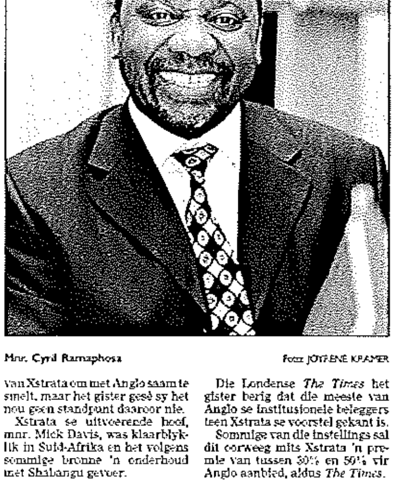

Mnr. Cyril Ramaphosa Foto: JOHRENE KRAMER

Die regering wil hê dat 'n swart Suid-Afrikaner, verkieslik mnr. Cyril Ramaphosa, as voorsitter van Anglo American aangewys word.

Me. Susan Shabangu, minister van minerale, het gister dié standpunt aan Sapa geopenbaar. 'n Hoë amptenaar in haar departement wat nie genoem wil word nie, het selfs 'n kortlys van moontlike kandidate aan Bloomberg geopenbaar.

Dit sluit in Ramaphosa, en mnre. Popo Molefe, die voormalige premier van Noordwes, Valli Moosa, wat einde verlede jaar as voorsitter van Eskom uitgetree het, Sivi Gounden, die voormalige direkteur-generaal van openbare ondernemings wat nou uitvoerende hoof is van die internasionale mynbou-ingenieursgroep Bates, en selfs Jabu Moleketi, die voormalige adjunk-minister van finansies.

Anglo se direksie het glo self 'n kortlys vir die voorsitterspos van sir Mark Moody-Stewart opgestel. Sir John Parker, die voorsitter van National Grid, is glo boaan dié lys. Sir Mark sou vanjaar reeds afgetree het, maar het ingestem om aan te bly totdat die ergste van die finansiële krisis verby is. Anglo het in April egter gesê 'n opvolger sal binne 12 maande bekend gemaak word.

Shabangu het haar vroeër ook skerp uitgelaat teen die poging van Xstrata om met Anglo saam te smelt, maar het gister gesê sy het nou geen standpunt daaroor nie.

Xstrata se uitvoerende hoof, mnr. Mick Davis, was klaarblyklik in Suid-Afrika en het volgens sommige bronne 'n onderhoud met Shabangu gevoer.

Die Londense *The Times* het gister berig dat die meeste van Anglo se institusionele beleggers teen Xstrata se voorstel gekant is.

Sommige van die instellings sal dit oorweeg mits Xstrata 'n premie van tussen 30% en 50% vir Anglo aanbied, aldus *The Times*.

Afrika kort groter raffinaderye – BP

Francois Williams, Kaapstad

Die bestaande raffinaderye in Afrika is te klein en te oud en toekomstige raffinaderye sal reusagtig moet wees om skaalvoordele te benut, sê mnr. Ncazane Mabena, raffinaderybestuurder by BP Suider-Afrika.

Mabena het op die Africa Energy Week gesê die hoë vaste koste van raffinering maak die bestaande klein en eenvoudige raffinaderye in Afrika ekonomies onlewensvatbaar. Hulle moet toenemend meeding met die groot, geïntegreerde en komplekse mega-raffinaderye van die Midde-Ooste.

Hy stel rasionalisering in die raffineringsbedryf voor. In die toekoms moet regerings en die private sektor saamwerk en raffinaderye bou wat aan die vraag van 'n hele streek kan voldoen. Die vraag na brandstof in Sub-Sahara-Afrika het nog nie genoeg gegroei om grootskaalse raffinering in elke land te regverdig nie. Suider-Afrika verbruik 695 000 vate olie per dag, oftewel 26% van die hele Afrika se olieverbruik, sê Mabena.

Hoewel Noord- en Wes-Afrika netto uitvoerders van ruolie is, is Oos- en Suider-Afrika netto invoerders van ruolie. Die winsmarges van raffinaderye in Afrika was tot en met die derde kwartaal van 2006 redelik goed, maar het sedertdien tot tussen $2 tot $4 per vat gekrimp. Met die huidige pryswisselvalligheid kan klein raffinaderye in Afrika nie goeie winsmarges behaal nie. Voor die kredietkrisis kon marges van $10 per vat behaal word.

Die gemiddelde raffinaderye in Afrika is sowat 50 jaar oud en kan 70 000 vate olie per dag verwerk, teenoor 400 000 vate per dag of selfs meer van Westerse raffinaderye. Brandstofspesifikasies is strenger en kapitaalkoste het gestyg. Om skaalvoordele te benut moet nuwe raffinaderye 400 000 vate per dag of meer kan hanteer en raffinaderye met 'n verwerkingsvermoë van tot 600 000 vate per dag het internasionaal die norm geword, sê Mabena.

SAID soek nog 4 500 ná probleme met opgawes

Amanda Visser, Pretoria

Die Suid-Afrikaanse Inkomstediens (SAID) het buiten 4 500 individue wat hy nie kon opspoor nie kontak gemaak met duisende belastingbetalers wat hul opgawes weer moes indien.

Altesame 21 000 belastingbetalers moet weer hul 2008-opgawes indien weens probleme met die elektroniese inskandering van dokumente.

Mnr. Marco Granelli, woordvoerder van die SAID, sê die uitstaande opgawes moes teen 26 Junie heringedien gewees het.

Hy sê verkeerde, ou of onvolledige kontakbesonderhede het veroorsaak dat hulle met 4 500 van die betrokke 21 000 belastingbetalers nie kontak kon maak nie.

Van diegene wat wel bereik kon word, het 13 000 weer hul opgawes ingedien. "Ons wag nog op die res," sê hy.

Die "onopspoorbares" is nou vir verdere optrede aan die "naspoordiens" gegee.

Diegene wat versuim om binne die volgende paar weke weer hul opgawes in te dien, sal weer oproepe kry, belowe Granelli.

Intussen het vanjaar se indieningstydperk op 1 Julie vir individue en trusts begin.

Die SAID het besluit om vanjaar weer die vorm te behou waarmee belastingbetalers hul pasgemaakte opgawes kan versoek.

Dié vorm is vanjaar baie eenvoudiger.